

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՎՈՂ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՋԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱԼՔ

Ջետազոտության թեման՝

Փոքր խմբերով աշխատանքների առավելություններն ու սահմանափակումները առարկայի ուսուցման գործընթացում

Ջետազոտող ուսուցիչ՝ Նելլի Կամոյի Մարտիրոսյան

Արմավիրի մարզի Մեծամոր քաղաքի թիվ 1 հիմն. դպրոց

Մենթոր ուսուցիչ՝ Լիլիթ Չալյան

ԱՐՄԱՎԻՐ- 2023

Բովանդակություն

Նախաբան	3
Գրական ակնարկ	7
Յետազոտության ընթացք	11
Եզրակացություն	
16	
Օգտագործված գրականություն	19

Նախաբան

III դասարանում, որտեղ ես աշխատում եմ սովորում են տարբեր գիտելիք և ակտիվություն ունեցող աշակերտներ: Այդ տարիքում աշակերտներն երբեմն ամաչում են հարցեր տալ

կամ սեփական կարծիք արտահայտել, սակայն նրանք հեշտ ոգևորվում են և ակտիվ դասընկերներին փորձում նմանվել:

Ես խմբային աշխատանքի կատարման միջոցով լուծեցի ոչ միայն աշակերտների ներառման խնդիրները, այլև դժվար թեմաները դարձրեցի հեշտ և մատչելի, ինչպես ժողովուրդն է ասում «Ավելի շատ ձեռքերը, ավելի թեթև աշխատանք են ապահովում»:

Թեմայի ուսումնասիրման արդիա կանությունը: Խմբային աշխատանքները կարող են օգնել աշակերտներին զարգացնել միջառք հմտություններ, որոնք ավելի կարևոր են դառնում ուսուցման

գործընթացում: Բացի այդ, ցույց է տրվել, որ դրական խմբային աշխատանքը նպաստում է ուսման որակի բարձրացմանը:

Պատշաճ կառուցվածքով խմբային աշխատանքները կարող են ամրապնդել հմտություններ, որոնք անչվում են ինչպես խմբային, այնպես էլ անհատական աշխատանքներին, ներառյալ՝

- Բարդ առաջադրանքները բաժանել մասերի և քայլերի
- Պլանավորել և կառավարել ժամանակը
- Հարստացնել հասկացողությունը քննարկման և բացատրության միջոցով
- Տալ և ստանալ հակադարձ կապ կատարման վերաբերյալ
- Չարգացնել ավելի ուժեղ հաղորդակցման հմտություններ

Խմբային աշխատանքները կարող են նաև օգնել աշակերտներին զարգացնել համատեղ ջանքերին հատուկ հմտություններ՝ թույլ տալով աշակերտներին լուծել ավելի բարդ խնդիրներ, քան նրանք կարող են ինքուրույն:

Թեև խմբային աշխատանքի պոտենցիալ ուսուցման առավելությունները նշանակալից են, խմբային աշխատանքի ուղղակի հանձնարարումը երաշխիք չէ, որ այդ նպատակներն իրագործվեն: Իրականում խմբային աշխատանքները կարող են և հաճախ ունենում են վատ արդյունք, երբ դրանք նախագծված, վերահսկվող և չգնահատված են այնպես, որ նպաստում է բովանդակալից թեմային աշխատանքին և խոր համագործակցությանը:

Ուսուցիչը հաճախ կարող է ավելի բարդ խնդիրներ կամ առաջադրանքներ առաջադրի խմբերին: Խմբային աշխատանքը նաև ավելի շատ անկանխատեսելիություն է մտցնում ուսուցման

մեջ, քանի որ խմբերը կարող են աաջադրանքներին մոտենալ և խնդիրները լուծել նոր, հետաքրքիր ձևով:

Ինչպիսին էլ լինի դասավանդման առումով օգուտները, հրահանգիչները պետք է հոգ տանեն միայն որպես խմբայինաշխատանքի աաջադրանքներ, որոնք իսկապես կատարում են դասընթացի ուսուցման նպատակները և կարող են համագործակցեն:

Թեմայի ուսումնասիրման նպատակներն ու խնդիրները: Խմբային աշխատանքի նպատակն է հնարավորություն տալ ձեռնարկելավելի մանրամասն և համապարփակ նախագծեր, որոնք տանում են դեպի ավելի խորը ուսուցում: Այն ձեռք է բերվում խմբի անդամների համակցված տաղանդների շնորհիվ, որոնք նպաստում են գիտելիքներին, հմտություններին և գաղափարներին:

Ծրագրի հաջողության մեծ մասը հիմնաված է սկզբում դրված հիմքի վրա: Սա այն վայրն է, որտեղ նրանք ծանոթանում են իրենց խմբի անդամներին, կանխարգելում են խնդիրները, դնումնպատակեր, խնդիրներ և ձևակերպում աշխատանքային ռազմավարություն:

1) **Կառուցել խմբի դինամիկան**

ՈՒսուցչի համար կարևոր է.

- Իմանալ նրանց հետաքրքրությունների մասին
- Գտնել առաջադրանքի հետ կապված ընդհանուր նպատակներ և անելիքներ
- Քննարկել ուժեղ և թույլ կողմերը, սակայն նպատակների ձևակերպմանը և առաջադրանքների պատշաճ բաշխմանը:

2) Համաձայնել նպատակների շուրջ

Կարևոր է պայմանավորվել ընդհանուր նպատակի շուրջ:

Կիսվել և քննարկել միմյանց հասկացությունը ծրագրի

նպատակների և շրջանակի, վերջնական արդյունքի և

համագործակցության մեթոդների վերաբերյալ:

Համագործակցային ուսումը այլ ընտրանքային մանկավարժա

կան մոտեցում է: Այն համարվում է խմբային աշխատանքի

համագործակցության նոր մշակույթ: Համագործակցային

յին ուսուցման կարևոր պայմաններից է խմբի անդամների մ

իջև դրական, աջակցող փոխհարաբերության ապահովումը:

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

Վերջին տարիներին ուսումնառության արդյունավետության բարձրացման խնդիրը բարձրացրել է իրական տեղը հետազոտողի ուշադրության կենտրոնում:

Ըստ Դ. Ջոնսոնի և Արիսոնի խմբային աշխատանքի գաղափարն է ստեղծել պայմաններ աշակերտների ակտիվ ուսումնական գործունեության համար: Այս դեպքում դասարանի աշակերտները պետք է բաժանվեն չորս-հինգ հոգանոց փոքր խմբերի: Խմբում աշակերտները պետք է հոգեբանորեն համատեղելի լինեն միմյանց հետ, հակառակ դեպքում սովորողի հետ կրթական համագործակցությունն չի լինի:

Յուրաքանչյուր աշակերտ պատասխանատու է հանձնարարված աշխատանքը կատարելու համար, և բացատրվում է, որ հիմնական խնդիրը առաջադրանքի արդյունքը ստանալն է: Սովորաբար աշակերտները սկզբում կարող են անտեսել դա: Աշակերտները լրջորեն են մոտենում այս հարցին, երբ խորապես զգում են, որ յուրաքանչյուր աշակերտ պատասխանատու է ոչ միայն իրենց առաջադրանքը կատարելու, այլև այս փոքր խմբին տրված ընդհանուր հանձնարարության համար: Արդյունքում, աշակերտները ներգրավվում են ուսուցման համար կարևոր գործունեությամբ, հարցեր տալով, սովորեցնելով, վիճելով միմյանց հետ:

Չամագործակցային տարրերն ըստ Ջոնսոնների հինգն են՝

1. Դրական փոխկապվածություն. Խմբում ձևավորվում է

միմյայնց օգնելու, խրախուսելու, աջակցելու մթնոլորտը;

Սովորողի ջանքերն ուղղվում են ընդհանուր նպատակին համատ

եղ հասնելուն: Այն նպաստում է հանդուժողականության և

վստահության ձևավորման:

Քննարկումներն ու ձգտումներն օգնում են խմբի անդամների

փոխհարաբերություններին:

2. Դեմ առ դեմ, խթանող փոխազդեցություն. Խմբի անդամները համա

գործակցում են, փոխանակում են տեղեկություններ, կարծիքներ և ռեսուրսներ, մշակում և վերլուծում են տեղեկությունը,

ապահովում են հետադարձ կապ, քաջալերում

և աջակցում են միմյանց՝ ընդհանուր նպատակին հասնելու

համար:

3. Անհատական հաշվետվություն և պատասխանատվություն.

Խմբի յուրաքանչյուր անդամ պատրաստ է պատասխանելու

և մտքեր փոխանակելու, կրում է պատասխանատվություն

ուսուցման արդյունքների համար, խմբի մաս է,

գաղափարներով և մտքերով կիսվում է մյուս անդամների հետ,

պատրաստ է ներկայացնելու խմբի աշխատանքի արդյունքը:

4. Սոցիալական հմտություններ. Խմբի անդամների միջև

ձևավորվում են վարքագծային նորմեր՝ անադմուկ աշխատանք, ներկայություն մինչև աշխատանքի ավարտը, խոսողին հետևելը, առաջադրանքը կատարելիս ներդրում ունենալը:

5. Խմբային գործընթաց. Խմբի անդամների հաջողությունների, փոխհարաբերությունների, համագործակցության բարելավման հետ

կապված խնդիրների քննարկման փուլ է:

Դրանք զարգացնում են սոցիալական հմտություններ, ապահովում են խմբի անդամների գործողությունների ևմասնակցության հետադարձ կապը: Հետագայում այդ տարրերին Պասի Սալբերգի կողմից ավելացվեց փոխներգործուն, ինտերակտիվ առաջադրանքը որպես համագործակցային ուսուցման վեցերորդ տարր: Նրա կարևոր չափանիշն այն է, որ խմբի անդամները հեշտությամբ մասնակցեն առաջադրանքի կատարմանը:

Խմբերով աշխատանքի կատարման արդյունավետ մեթոդներից է **աշակերտների թիմային առաջադիմության մեթոդը:**

Չամագործակցային ուսուցման այս մեթոդը մշակվել է պրոֆեսոր Ռոբերտ Սալվինի կողմից: Այս մեթոդը խթանում է աշակերտների ուսումնառությունը: Այստեղ էական է այն հանգամանքը, որ գնահատվում է աշակերտների առաջընթացը: Այս մեթոդը լուրջ խթան է ցածր առաջադիմություն ունեցող աշակերտների համար, քանի որ նույնիսկ չնչին առաջընթացի պարագայում նրանք կարող են ներդրում ունենալ թիմի արդյունքում: Իսկ միջին և բարձր առաջա

դիմության աշակերտները պետք է մի կողմից՝ օգնեն իրենց դասընկերներին, մյուս կողմից՝ կարողանան պահպանել ու բարելավել իրենց նախորդ ցուցանիշները: Այս մեթոդի առավել լուրջություններից մեկն էլ այն է, որ հնարավորություն է տրվում գնահատելու և՛ առանձին աշակերտների, և՛ խմբերին:

ՀԵՏԱՉՈՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍ

Հետազոտության նպատակը

Կրտսեր դպրոցում համագործակցալին մեթոդի կիրառանալոյունա վետոլոյունը՝ որպես աշակերտների ինքնուրույնոլոյուն և ստեղծագործական ունակոլոյունների ձևավորման լավագույն միջոց :

Փոքր խմբերով աշխատանքը որպես սովորելու տարբեր կարողոլոյուններ ունեցող աշակերտների միջև հանդուրժող և

կանոլոյուն, լսելու, կատարելագործվելու ձգտման մղվելու միջոց: Փոքր խմբերով աշխատանքը աշակերտների

ներանձնալին հարաբերոլոյունները մտերմացնելու դրական և հետաքրքիր կողմերը բացահայտելու միջոց:

Հետազոտության օբյեկտը

Հետազոտոլոյունը կատարել էմ Արմավիրի մարզի Մեծամորի

թիվ 1 հիմնական դպրոցի III դ դասարանում, որտեղ սովորում էին 35 աշակերտ՝ 18 աղջիկ, 17 տղա:

Հետագոտական թեման՝ «Հայրենիք, ես մի գարկն եմ քո բազկի»>>: Աշակերտներին դասին մոտիվացնելու համար գրատախտակին ամրացրել էի Հայաստանը խորհրդանշող լուսանկարներ:

Դասարանը բաժանել էի խմբերի և համապատասխանաբար անվանել խմբերը՝ Երևան, Աստղադիտարան, Սուրբ Էջմիածին, Սասունցի Դավիթ, Հայկ Նահապետ, Գեղարդ, Լավաշ:

Սովորողները նախապես պատրաստել էին խմբի անվանը համապատասխան նկարներ, արտահայտություններ, և անհատական եղեկատվություններ:

Խմբերը պատասխանատվություններ և լրջորեն բաժանեցին նյութը միմյանց միջև և սկսեցին ուսումնասիրել:

Առանձնացրեցին առանցքային բառերը: Յուրաքանչյուր խումբ փորձում էր տարբերվող և ներկայանալի: Աշխատանքը ներկայացնելու ժամանակ աշակերտներն օգնում էին միմյանց և լուռ, ուշադիր հետևում ընկերների ելույթին, քանի որ պետք է գնահատեին միմյանց աշխատանքը:

Աշակերտները ելույթի ժամանակ գրատախտակին էին ամրացնում խմբին հանձնարարված թեմայի վերաբերյալ նկարներ և առարկաներ:

Նրանք ոգևորված էին, լսում և լրացնում էին միմյանց, նույնիսկ ոգևորության ճիչեր էին արտահայտում (առանց աղմուկի վերածելու):

I **խոսքը** — Ներկայացրեցին Էրեբունի — Երևանի մասին տեղեկություն, պատմեցին Երևանի տեսարժան վայրերից՝ Մատենադարանի, Կասկադի, Ծիծեռնակաբերդի մասին փոքր տեղեկություններ: Երգեցին <<Էրեբունի — Երևան>> երգը:

II **խոսքը** — Պատմեց Վիկտոր Զամբարձումյանի մասին: Խմբի

մյուսանդամները միմյանց շարունակելով ներկայացրեցին

աստղերի, համաստեղությունների վերաբերյալ փոքրիկ պատմություններ:

III **խոսքը** — Պատմեց Էջմիածին անվան ծագումը, քրիստոնեության ընդունման և տաճարի կառուցման պատմությունը:

IV խումբը — Իրենց անցած դասերից՝ «Սասունցի Դավիթ» —
ից անգիր հատված արտասանեցին, պատմեցին Դավիթ և Մսրա
Մելիքի մենամարտից: Աշակերտները հիացած

ներկայացրեցին Դավիթ հերոսական կյանքի և դյուցազնական
ուժի մասին: Դասարանում բոլորը հիացած լսում էին, իսկ Դավիթ
անունով աշակերտները հպարտանում էին իրենց անունով:

V խումբը — Ներկայացրեց, որ «Հայկ» նշանակում է հսկա, մեծ
և նրա անունն ենք կրում մենք՝ հայերս: Խմբի մյուս անդամները և
կարագրեցին Հայկի արտաքինը և Բելի դեմ պայքարը:

VI խումբը — Աշակերտները հիացմունքով պատմեցին Գեղա
րդիվանքի առեղծվածային պատմությունը: Դասարանում գտնվող
մյուս աշակերտները արձագանքեցին իրենց տեսածը՝

ներկայացնելով, որ եղել են Գեղարդում:

VII խումբը — Խումբն իր սեղանին ուներ դրված թարմ լավաշ և
դասարանում տարածված թարմ լավաշի բույրը շատ տրա
մադրող էր թեմային: Խմբի անդամները ներկայացրեցին լավաշի
արարման գործընթացը:

Շատ կարևոր էր, որ դասին մասնակցում էր նաև ԿԱՊԿՈՒ

աշակերտը: Դասի ավարտին կատարվեց անդրադարձ:

Գրատախտակին փակցվեց պաստառ, որի վրա պատկերված էր նռան ծառ:

Աշակերտները իրենց կատարած աշխատանքները, որոնք նռան տեսք ունեին,

փակցրեցին ճյուղերին և ամբողջացրեցին պաստառը:

Դասի ժամանակ սովորողներից ոչ մեկը չմնաց առանց
առաջադրանքի. յուրաքանչյուրի համար կար <<իր>>
ուսումնառության իր մակարդակին համապատասխան ա
ռաջադրանք: Առաջադրանքների կատարման ժամանակ ակտ
իվացավ սովորողների ճանաչողական գործունեությունը,
և րանցաչքերից դասի նկատմամբ հետաքրքրություն էր հորդում:
Նրանց մոտ աճում էր առարկայի նկատմամբ
հետաքրքրությունը, ինչպես նաև առաջանում և ընդլայնվում
էր գիտակցված ուսումնառության համար բարենպաստ
պայման:

Աշակերտները ներկայացրեցին, թե իրենք ի՞նչ սովորեցին և ի՞նչ
հասկացան խմբերի ելույթներից: Աշակերտները
գնահատեցին խմբերի կատարած աշխատանքները: Շատ
կարևոր է գնահատումը, քանի որ աշակերտները
անշահախնդիր և անկողմնակալ մոտեցում էին
ցուցաբերում խմբերի ելույթների ժամանակ:

Եզրակացություն

Այս հետազոտության ընթացքում ես համոզվեցի, որ փոքր խմբերով աշխատանքի ժամանակ ուսուցչի ճիշտ հարցադրումը, օգնում է սովորողին մտիվացվել դասին և ինքնուրույն լրացուցիչ աշխատել: Հետազոտության ընթացքում բացահայտեցի, որ խմբում ուժեղ կարողություն ունեցող աշակերտները փորձում են ամեն կերպ օգնել թույլերին հիմնավոր ներկայացնելու և խմբում առողջ մթնոլորտ ապահովելու համար:

Սովորողները փոքր խմբերով աշխատանքի ժամանակ շատ ավելի ուշադիր էին և միշտ զբաղված:

Քանի որ դասարանում սովորողների թիվը գերազանցում էր երեսունը, հետևաբար փոքր խմբերով աշխատանքները առարկայի գործընթացում դրսևորվում էր նաև սահմանափակուն երով:

Ուսուցիչը շատ ժամանակ էր կարողանում տրամադրել խմբերի ելույթներին և ստիպված ընդհատում էր աշակերտի երկար ելույթը:

Ես համոզվեցի, որ փոքր խմբերով աշխատանքը լուծում է ոչ միայն աշակերտների ներանձնային խնդիրները, այլև դժվար թեմաները դարձնում է հեշտ և մատչելի:

Չետագոտ ության ընթացքում պարզ պատասխան պահանջող հարցերը ուղղում էին ուսումնառության նվազ արդյունավետ ուղիներ, եթե նրանք հիմնավորումներ անելիս դժվարանում էին, առաջարկում էի լրացումներ կատարեն ուսումնառության ավելի մեծ արդյունավետ ուղիներ: Չետաբար, դասի սկզբին դրված նպատակը աշակերտների ջերմ ու անկողմնակալ հարաբերությունների վերաբերյալ լուծված էր:

Խմբերում աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումից և քննարկումներից շտկումները կատարելուց հետո խմբային աշխատանքի կատարման ժամանակ թյուրիմացությունները ավելի քիչ էին: Այսինքն՝ աշակերտների դասին լրացուցիչ գիտելիք տալը ինձ հաջողվել էր: Աշակերտների լրացուցիչ գիտելիք ստանալը ինձ օգնեց նաև մյուս դասերի ժամանակ:

Օրինակ՝ Հովհաննես Թումանյանի «Սասունցի Դավիթը»
հանձնարարելիս, կիրառեցի «Շրջված դասարան» մեթոդը և
հիանալի ու հագեցած դաս ստացվեց, քանի որ աշակերտները
լիարժեք ծանոթ էին Սասունցի Դավթին և Մսրա Մելիքին:

Անչափ կարևոր էր, որ փոքր խմբերով աշխատանքից հետո
ԿԱ ՊԿՈՒ աշակերտի մոտ նկատվեց ակտիվություն և
դասընկերների հետ շփվելու ձգտում:

Ճիշտ է փոքր խմբերով աշխատանքը ուներ նաև
սահմանափակումներ, սակայն սովորելը շատ ավելի էր և
հաջողված:

Օգտագործված գրականություն

1. Նախաշաղկի 1 — 2. 2006
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Robert_Slavin
3. Jonson, Ben, David M. Bevington, Martin Butler, and Ian Donaldson. 2012.
4. Khalikov A.A., Musamedova K.A. Modulation in the system of remote learning technology. . «International Scientific Review of the Problems of philosophy, psychology and pedagogy». Boston. USA. 2020.CONFERENCE SITE: HTTPS: // SCINTIFIC – CONFERENCE.COM.
5. Ամիրջանյան Յու., Սահակյան Ա., Մանկավարժություն, -
Եր.: Մանկավարժ, 2005
6. Մանուկյան Ս. Պ., Ընդհանուր մանկավարժություն,
- Եր.: Չանգակ- 97, 2005

